

Pre: Mediálny okruh

Tlačová správa: **Nočný let stratosférického balóna bude skúmať meteorický roj Perzeidy**

V noci z 12. na 13. augusta vyvrcholí na oblohe maximum meteorického roja Perzeíd, ktoré môžeme pozorovať každé leto. Tento rok bude u nás pozorovanie Perzeíd výnimočné, pretože Slovenská organizácia pre vesmírne aktivity (SOSA) v túto noc vypustí z letiska v Partizánskom stratosférický balón Julo X s misiou Strato 02/2015. Balón v gondole poniesie unikátne experimenty zamerané práve na výskum meteorického roja a kozmického žiarenia. O lete balóna dnes na tlačovom brífingu SOSA informoval predseda združenia Jakub Kapuš.

“Bude to už šestnásty let stratosférického balóna Julo, ale iba tretí nočný. Mohlo by sa zdať, že to bude rutina, ale nebude. Experimenty, ktoré do stratosféry posielame budú unikátne. Očakávame, že let balóna potrvá približne tri aj pol hodiny. Balón dosiahne výšku približne 35 km nad zemou. Celá zostava, teda balón, padák a gondola bude mať na dĺžku 30 metrov a bude vážiť 3 kilogramy,” upresnil Kapuš.

Na palube gondoly poletí špeciálna kamera METEROCAM, ktorá bude zaznamenávať meteory zanikajúce v horných vrstvách atmosféry. Dáta z kamery budú porovnávané s tým, čo nazbierajú pozemní pozorovatelia na observatóriu v Modre, na hviezdárni v Partizánskom a ďalších miestach Slovenska a východnej časti Českej republiky. Na tomto experimente SOSA spolupracuje so *Spoločnosťou pro meziplanetární hmotu* a Hvězdárnou Valašské Meziříčí z ČR.

Unikátnym experimentom bude aj stratosférický test detektora nabitých častíc z dielne americkej spoločnosti *Crayfis*, ktorý si bude môcť po testovaní stiahnuť každý používateľ smartfónu a stať sa tak amatérskym astrofyzikom. Dáta z experimentálneho detektora postaveného na dvoch smartfónoch s operačným systémom Android budú porovnávané s výstupmi z Geiger-Mullerových trubíc merajúcich počty nabitých častíc.

“Keďže SOSA pracuje na letovom modeli prvej slovenskej družice SkCube, na palube balóna sa uskutoční test transcievera, na ktorom sa budú môcť zúčastniť rádioamatéri z celého Slovenska. V stratosfére budú môcť zachytiť signál, aký bude o rok neskôr vysielat' z obežnej dráhy naša prvá družica. Sonda Julo ešte štandardne meria aerologické veličiny, teda teplotu, vlhkosť a tlak,” doplnil Kapuš.

Čo je to meteorický roj a prečo práve Perzeidy fascinujú dovolenkujúcich a prázdninujúcich pod letnou oblohou na brífingu vysvetlil astronóm a objaviteľ desiatok planétok Tomáš Vorobjov z občianskeho združenia Slovenské planetária: “Keď sa čiastočky medziplanetárnej

hmoty stretnú so zemskou atmosférou, kompresiou vzduchu pred sebou a trením o molekuly vzduchu sa zahrievajú na tisíce stupňov Celzia a žiaria. Tento svetelný efekt nazývame 'meteor.' Meteory môžeme počas roka vidieť ktorúkoľvek noc. Najlepšie podmienky nastanú, keď Zem na svojej dráhe okolo Slnka prechádza prúdom častíc uvoľnených z kométy alebo asteroidu. V tieto noci sa počet meteorov výrazne zvýši a pozorujeme meteorický roj."

"Aj keď Perseidy už pravdepodobne nie sú najaktívnejším meteorickým rojom, toto prvenstvo patrí decembrovým Geminidám, pre pozorovateľov v severných zemepisných šírkach sú Perzeidy v auguste stále obľúbenejšie. V oblastiach bez svetelného znečistenia môžu pozorovatelia očakávať 50 až 70 meteorov za hodinu. Maximum aktivity je tento rok predpovedané na 08:00 stredo európskeho letného času 13. augusta, ale zvýšenú aktivitu by malo byť možné pozorovať od 11. do 14. augusta," vysvetlil Vorobjov.

"Mnoho ľudí vraví, že keď v úvodzovkách padajú hviezdy, i keď my vieme, že to žiadne hviezdy nie sú, treba si niečo želať a toto želanie sa splní. My si želáme bezproblémový let, ale asi najviac nervózne budú pátracie tímy, ktoré budú v nočných podmienkach hľadať gondolu po pristátí. Práve im želáme najviac šťastia. Mimochodom, let balóna a jeho tvrdé pristátie môže s nami sledovať aj verejnosť. Naše riadiace stredisko bude na stránke live.sosa.sk v priamom prenose prenášať celý nočný let," uzavrel Kapuš.

Kontakt pre médiá, citácie a ďalšie dopyty: Michal Novota, michal.novota@sosa.sk, 0903 968 721

V prípade Vášho záujmu zúčastniť sa štartu a letu STRATO 02/2015 z letiska v Partizánskom, kontaktujte prosím Michala Vojsoviča, michal.vojsovic@sosa.sk, 0903 968 721

Občianske združenie Slovenská organizácia pre vesmírne aktivity vzniklo v roku 2009 s cieľom popularizovať vedu a výskum v oblasti kozmických vied a výskumu na Slovensku. Jedným z hlavných cieľov SOSA je aktívne prispievať k členstvu Slovenska v Európskej vesmírnej agentúre. Tieto ciele SOSA naplňuje hlavne vývojom vlastných technologických projektov, ako sú stratosférické sondy JULO, alebo projekt prvej slovenskej družice skCUBE.